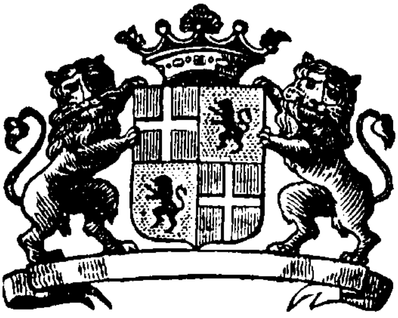
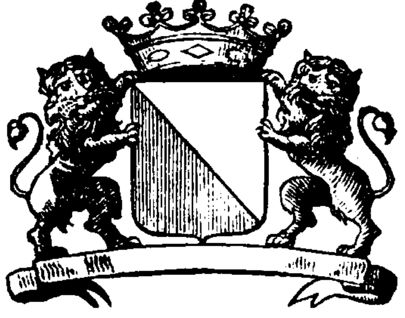
A°. 1854. N°. 118.

VRIJDAG — 19 MEI.

UTRECHTSCHE PROVINCIALE EN STADS-COURANT

Algemeen Advertentie-Blad.

BEKENDMAKING.

De Burgemeester der stad Utrecht brengt ter kennis der Ingezetenen, dat de door den heer Commissaris des Konings in de provincie Utrecht executoir verklaarde voljaarskohieren van het Patentregt voor de Tappers, Slijters, Kroeg- en Koffijhuishouders, 1ste en 2de afdeeling, dienst 1854/55, aan de heeren Ontvangers der Directe Belastingen 1ste en 2de afdeeling, kantoor houdende voor de eerste afdeeling aan het *St. Pieters Kerkhof*, en voor de tweede afdeeling mede aan het *St. Pieters Kerkhof*, zijn ter hand gesteld, aan wie ieder verpligt is zijnen aanslag, op den bij de wet bepaalden voet te voldoen.

Gedaan en op de gewone plaatsen aangeplakt te Utrecht den 18. *Mei* 1854. De Burgemeester voornoemd,

J. HINLÓPEN, Weth.

UTRECHT 19 Mei.

Traden wij in ons blad van gister in eenige beschouwingen, waaruit naar onze gedachten het niet toereikende van ons lager onderwijs volgde, wij gaven tevens te kennen, dat wij daarmede noch op den aard van dat onderwijs, noch op het onderwijzend personeel, eenigen blaam wilden werpen. Integendeel toch stemmen wij in vele opzigten in met den lof, die door deskundige medeburgers en door beroemde vreemdelingen aan ons volksonderwijs is toegebragt; achten wij niets heilloozer dan de gestadige klagten eener zekere partij in den lande, die door hare eenzijdige zienswijze en beschuldigingen, dat onderwijs als *onchristelijk* (liever als *onregtzinnig*), in minachting poogt te brengen; wenschen wij niets meer, dan dat eene aanstaande nieuwe wettelijke regeling van dit hoogst gewigtig onderwerp, op *diezelfde grondslagen* mag gebouwd worden, die ons lager schoolwezen de lofspraken van een' *Cousin*, *Ramon de la Sagra* en anderen deden verwerven, en dat daarvan verre mag blijven, alles wat sectezucht, godsdiensthaat en onverdraagzaamheid in de jeugdige gemoederen kan aankweeken.

Wat het onderwijzend personeel betreft, nemen wij gaarne de gunstige denkbeelden over, die het regeringsverslag daaromtrent behelst. Onze onderwijzersstand is over het algemeen een hoogst achtingswaardige, aan wien voorzeker niemand achting en deelneming ontzeggen mag, die eenigzins bekend is met zijn onvermoeid, volhardend en edel streven, ook te midden van de grootste opofferingen en zwarigheden, naar dat edele doel: opleiding van het aankomend geslacht!

Het verslag verklaart het openlijk, dat, waar er gebreken bestaan, de schuld daarvan meestal niet aan den onderwijzer of aan het onderwijs, dat hij geeft, gelegen is, maar aan oorzaken buiten hem, zoo als gebrek aan behoorlijke *localiteit* en *hulpmiddelen*, gebrek aan *leerende hulp*. De onderwijzers zijn over het algemeen met lust bezield en wenden hunne krachten aan, om ten nutte der jeugd werkzaam te zijn en om hun onderwijs te verbeteren; zij maken zich de wenken van schoolopzieners en ambtgenooten ten nutte, en rigten hun onderwijs dienovereenkomstig in, zuiveren het langzamerhand van leemten en gebreken.

Door broederlijke vereenigingen trachten zij ook onderling hun toekomst of die hunner betrekkingen te verbeteren of te verzekeren. Wij rekenen daartoe de ondersteunings-pensioen-, en weduwenfondsen. Zij bestaan in *Noord-Braband*, *Gelderland*, *Zuid-Holland*, *Zeeland* en *Utrecht*, welk laatste, onder den naam van *weduwenhulp*, in bloeijenden staat schijnt te verkeeren.

Zoo zien wij den onderwijzersstand onvermoeid werkzaam in het belang zijner roeping; maar ook aan de verbetering van zijn eigen lot, met welke opofferingen en zwarigheden dit ook gepaard moge gaan.

Of zijn het geene opofferingen en zwarigheden, wanneer men tevens ~~uit het~~ verslag ziet, hoe *gering* soms de belooning is, die den onderwijzers ten deel valt. In *Noord-Braband* schijnen vele gemeente-besturen meer en meer op de uitgaven voor het onderwijs te beknibbelen, door intrekking van jaarwedden en toelagen aan onderwijzers en zelfs voor het schoonhouden der schoollokalen. En toch de belooningen van de onderwijzers kunnen dáár niet *te hoog* genoemd worden, wanneer men ziet, dat op een personeel van 297 onderwijzers, er 120 voorkomen, die slechts van *f* 200 tot *f* 300 's jaars inkomen genieten en 21, wier jaarwedde nog geen *f* 200 bedraagt.

Men is geneigd, bij zulke cijfers, te vragen, of dan aan den onderwijzers der jeugd geene hoogere bezoldiging toekomt dan aan den gewonen daglooner?

Men is geneigd, bij het zien van den onwil der gemeente besturen in die provincie, nopens het volksonderwijs, aan den invloed eener magt te denken, vijandig aan alle volksbeschaving en onderrigt.

In *Zeeland*, *Vriesland*, *Drenthe* en *Limburg* wordt vooral ook over het ontoereikende der inkomsten van de onderwijzers geklaagd. In *Utrecht* verneemt men met genoegen, dat hun lot hier en daar verbeterd werd, en er vooruitzigt bestaat, dat die verbetering zal toenemen, daar de som door de Staten onzer provincie toegestaan ter tegemoetkoming, in de schoolgelden voor behoeftige kinderen, eenigszins verhoogd werd. Ook de schoollokalen en meubelen schijnen, volgens het verslag, in de provincie *Utrecht* doelmatig en goed onderhouden te worden.

Behalve hetgeen door gemeentelijke en provinciale besturen verstrekt wordt in het belang der schoollokalen en ter voorziening in de te geringe geldelijke inkomsten der onderwijzers, worden van *rijkswege* daartoe verstrekt de navolgende sommen.

	aan Jaarwedden.	aan subsidien voor scholen.
in Nd.-Braband.	*f* 48,755	*f* 2,000
„ Gelderland.	- 19,752	- 3,530
„ Zd.-Holland.	- 8,978	- 5,450
„ Nd.-Holland.	- 9,896	- 2,500
„ Zeeland.	- 5,358	- 1,000
„ Utrecht.	- 2,321	- —
„ Friesland.	- 5,359	- —
„ Overijssel.	- 12,839	- 2,150
„ Groningen.	- 15,884	- —
„ Drenthe.	- 5,591	- 1,000
„ Limburg.	- 11,764	- 2,000

Zijnde alzoo door het Rijk ten behoeve van het lager onderwijs eene som besteed van *f* 166,130.

Ofschoon men nu der hooge regering, even als gewestelijke en plaatselijke besturen, dankbaar mag zijn voor hetgeen zij in deze verrigt, zoo is het toch zeker, dat die hulp te gering is voor de werkelijke behoeften, en dat de sommen, in het algemeen, hier te lande aan het volksonderwijs te koste gelegd, mogen zij welligt ook die in sommige landen overtreffen, bij de in dit opzigt meest begunstigde verre achter blijven, ja, onbeduidend schijnen.

Volgens *Michel Chevalier* bedroegen de uitgaven alleen in den Staat *New-York* in 1834, ten behoeve van het onderwijs 3½ millioen gulden, waarvan 2 millioen aan tractementen der onderwijzers, terwijl *von Raumer* ons berigt, dat in de laatste jaren de schoolbelasting, uitsluitend bestemd tot het verschaffen van onderwijs aan behoeftige kinderen, jaarlijks 509,000 dollars opbragt.

Wij maken van dergelijke cijfers alleen gewag, om te doen zien, dat er voor ons volksonderwijs nog veel te doen valt, eer wij met hen kunnen mededingen, die daarin de groote *levensvraag* der maatschappij zien.

Wij verwachten toch bij dit onderwerp van niemand de tegenwerping, dat men zich te vrede mag rekenen, wanneer onze toestand niet tot de ongunstigste behoort, daar men toch kwalijk steeds de eerste kan zijn.

Mogten wij dit ook niet kunnen zijn, het streven daarnaar is *dure pligt*, vooral in onze dagen. Het is een pligt, die op verschillende overheden rust, en noch Rijksbestuur, noch provinciale of gemeentelijke autoriteiten zullen zich behoeven te beklagen, over sommen aan *verbetering* of *uitbreiding* van het volksonderwijs ten koste gelegd.

Uit het verslag bleek ons op meer dan eene plaats, dat de provincie en stad onzer inwoning, in tegenstelling met andere gewesten en steden onzes Vaderlands, in dit opzigt geenszins achterlijk kan genoemd worden.

Mogt men zich hier meer en meer de belangen ook van het lager onderwijs blijven aantrekken en Utrecht hierin, onder de Vaderlandsche gewesten, de eerste plaats innemen, zoo zouden wij dit eene eervolle onderscheiding rekenen.

— Eene dépêche door den *Moniteur* en door de Engelsche bladen medegedeeld berigt, dat *Salih-Pacha* den 28 April bij Nicopoli op de Russen eene overwinning heeft behaald. 1500 Russen waren op het slagveld gebleven. — De dagteekening is zeer oud; maar daarenboven heeft men van verschillende nederlagen omstreeks dienzelfden tijd bij Czernawoda, Rassowa, Karassu en Hirsowa gesproken. Wat daarvan zij is steeds onzeker, dit alleen mag men stellig aannemen, dat de Russen geslagen zijn op eenig punt nabij den Donau, en dat men daarvan spoedig nader verslag zal bekomen. Te Triest toch is eene boot aangekomen met tijdingen uit Konstantinopel tot den 8. die o. a. gewag maken van eene wijziging in 't Turksche kabinet. — Nog wordt gesproken van eene nederlaag door de Russen in klein Walachije bij Radowa geleden, waar *Soleyman Bey* de Russen had geslagen.

Daar de berigten tot dusverre van het oorlogstooneel onzeker blijven, mag men wel hopen, dat dit eenigzins zal verbeteren, als de Westelijke troepen in 't veld komen. — Voorloopig mag men echter vaststellen, dat de Russen niet voortdringen. Silistria werd wel is waar den 11. beschoten en *Mussa Pacha* had gemeld, dat hij vreesde de vesting niet lang te zullen kunnen houden, maar ze is

nog niet gevallen. — Van eene enkele zijde wordt gemeend, dat de Russen niets meer van zich laten hooren, ofschoon zij reeds sinds den 24. Maart in de Dobrudscha zijn, omdat Oostenrijks houding hen steeds in weifeling houdt. — Van die houding zelve is niets naders te zeggen. In Duitschland blijft de aandacht bovenal gevestigd op het Oostenrijksch-Pruissiesch verdrag, dat evenwel, naar men mag verwachten, weldra zal bekend worden. Alle weifeling zal dan spoedig ophouden, om weder over eenig ander stuk zich over te planten.

Omtrent den opstand der Grieken blijven de berigten ongunstig luiden. Het schijnt dat de Grieksche regering ook tot andere gedachten komt, althans de drie generaals, die naar de grenzen zijn gezonden, hebben bevel, om alle rustverstoring aan de grenzen te voorkomen; de daarmede belasten zijn den opstand minder gunstig gezind, zooals van *G. Grivas* bekend is.

De vorst van Montenegro heeft ook ingebonden; niettegenstaande zijne vijandelijke proklamatien, heeft hij den strijd nog niet begonnen.

Het officieel besluit, waarbij de Keizer van Oostenrijk 95,000 man in de wapenen roept, bevat niets, 't geen niet reeds in hoofdzaak bekend is; de wapening is bepaald eén antwoord op het zamentrekken van Russiesche troepen op de Oostenrijksche grenzen.

Van de Zwarte zee verneemt men alleen, dat de vloten veel koopvaardijvaartuigen buit maken. De *Amst. C.* berigt evenwel, dat het Engelsch stoomschip Niger bij Odessa is gestrand, en door de Russen bemagtigd. Dit zal de Russen in hooge mate verheugen, maar de bemanning der vloten zeker met wrevel vervullen.

Uit de Oostzee meldt men, dat hevige stormen daar hebben gewoed, doch weinig schade aangerigt.

Per Telegraaf geworden ons heden morgen de volgende berigten:

„*Nyborg Donderdag* 18 *Mei*.

De Fransche Oostzeevloot, sterk 24 oorlogsschepen, ligt tusschen Fühnen en Sprogö voor anker."

„*Weenen Vrijdag* 19 *Mei*.

De vereenigde vloten in de Zwarte Zee zijn aanvallenderwijze gaan handelen."

„*Konstantinopel* 10 *Mei*.

„De vereenigde vloten zijn begonnen, de voorwerken van Sebastopol te bombarderen met geschut, dat ver reikt. 5 schepen zijn gedetacheerd om de vestingen van Abassië te beschieten. De Turksche vloot voert daar 5,000 man landingstroepen aan.

„De maarschalk *St. Arnaud* en de hertog *van Cambridge* zijn hier aangekomen. Te Adrianopel wordt groote voorraad van levensbehoeften bijeengebragt.

„*Vely Pacha* is benoemd tot gouverneur van Candia, en als gezant te Parijs door *Namik Pacha* vervangen, die op verzoek van prins *Napoleon* Turkije in Frankrijk gaat vertegenwoordigen."

§— De Comm. van Rapporteurs heeft haar verslag, dat tevens tot eindverslag dient, uitgebragt betreffende het wets-ontwerp tot goedkeuring eener dading tusschen het bestuur der domeinen en het Heemraadschap van Marx en Dintel. Eene eenige opmerking betreft de meening van eenige leden, dat hier van geene *dading* moest gesproken worden, maar eerder van de wenschelijkheid om te gemoet te komen in de betaling, waartoe het waterschap bij regterlijk gewijsde verwezen is.

— De Comm. van Rapporteurs voor het voorstel van den heer *Groen van Prinsterer*, bestaande uit de heeren *van Heiden Reinestein*, *Wintgens*, *Mackay*, *Schimmelpenninck van der Oije* en *Heemskerk*, heeft haar verslag reeds uitgebragt. Men heeft zich volgens dat stuk alleen met de vraag bezig gehouden, of het voorstel al dan niet een onderwerp van nader onderzoek zal uitmaken. De slotsom der plaats gehad hebbende overweging is geweest, dat de groote meerderheid der in de afdeelingen aanwezige leden zich voor het nader onderzoek van het voorstel gunstig gestemd heeft getoond; hebbende echter een deel dezer leden uitdrukkelijk te kennen gegeven, zich door het uiten van hun gevoelen geenszins tot medewerking aan het tot stand brengen der voorgestelde wet, of zelfs tot het geven van hunne stem aan het houden van het nader onderzoek bij de later plaats te hebben openbare beraadslaging over dat punt te verbinden. De overige leden hebben zich op onderscheidene gronden tegen het nader in overweging nemen van het voorstel verklaard. Die gronden kwamen hoofdzakelijk op het volgende neder:

In de eerste plaats meende men het voorstel als ontijdig te moeten beschouwen. Nadat de minister van binnenlandsche zaken zoo stellig te kennen gegeven heeft, dat het ontwerp der wet, die ter uitvoering van art. 194 der Grondwet tot stand moet worden gebragt, gereed is en reeds voor eenigen tijd op het punt was om aan de beoordeeling van den Raad van State te worden onderworpen; — nadat dien ten gevolge het uitzigt is geopend, dat nog vóór het einde van de tegenwoordige zitting der Staten-Generaal de wet aan de Kamer zal worden aangeboden, was het, volgens deze leden, onraadzaam, daarop door eenen partielen maatregel vooruit te loopen.

In de tweede plaats achtte men het niet wenschelijk een voorstel in beraadslaging te brengen, hetwelk niet enkel wantrouwen verraadt in het vervullen eener stellige toezegging der Regering, maar waarbij tevens ingewikkeld de tot nu toe door haar ten aanzien van het lager onderwijs gevolgde gedragslijn wordt afgekeurd. In de beweegredenen tot het voorgestelde wets-ontwerp wordt toch met zoovele woorden gezegd, dat de *behoorlijke* toepassing der bestaande verordeningen op de autorisatie voor bijzondere scholen voorziening vordert.

In de derde plaats werd het voorstel òf overbodig òf schadelijk genoemd. Het was overbodig, in zoover men met den voorsteller zelven, gelijk uit de stem, door hem in de zitting der Kamer van den 6. Mei jl. uitgebragt, gebleken is, het gevoelen aankleefde, dat volgens de wet van 3 April 1806 de Koning het regt heeft om in hooger beroep te beslissen over de besluiten der gemeente-besturen en Gedeputeerde Staten omtrent het oprigten van bijzondere scholen.

Nam men nu echter aan, dat de bevoegdheid thans niet bestaat, dan liet het zich niet anders dan eene verkeerdheid noemen, dat door een voorstel als het tegenwoordige een greep in de wet van 1806 zou worden gedaan; dat de oprigting van eene bepaalde soort van bijzondere scholen, die de wet van 1806 eigenlijk niet kent, zou worden bevorderd, en dat, terwijl men in bezwaren van eenen godsdienstigen aard voorzag, andere punten, tot het lager onderwijs betrekkelijk, ongeregeld zouden blijven. Art. 194 der Grondwet, zeide men, heeft, onder bepaalde voorwaarden, de vrijheid van het geven van onderwijs erkend, doch blijkbaar gewild dat met de toekenning dier vrijheid de inrigting van het openbaar onderwijs op eenen voldoenden voet, hand aan hand zou gaan.

De voorstanders van het houden van een nader onderzoek over het voorstel hebben, voor zoover zij zich uitlieten, hun gevoelen op de volgende gronden verdedigd en daarbij ook sommige der gemaakte tegenwerpingen beantwoord.

Sommigen hunner stelden op den voorgrond, dat, wat er ook van de verdiensten van het voorstel zijn mogt, een opzettelijk onderzoek daarvan, na al het over het vraagstuk der autorisatie tot oprigting van bijzondere scholen voorgevallene, niet kon worden geweigerd. Door zulk eene weigering zou onregt worden gedaan aan een lid, die een geschilpunt tot klaarheid gebragt wilde zien, waarover na de afstemming van al de drie motien van orde, in de zitting van den 6den Mei voorgesteld, groote onzekerheid heerscht.

Men had het voorstel ontijdig genoemd in verband met de toezegging des Ministers omtrent de spoedige aanbieding van de wet, volgens art. 194 der Grondwet gevorderd. Maar het viel dan toch niet te ontkennen, dat, gelijk de voorsteller het uitdrukte, aan de vaststelling dier wet schier onoverkomelijke bezwaren in den weg staan. Al waren die bezwaren ook niet zoo groot, een geruime tijd zou zeker verloopen eer zij tot stand wierd gebragt.

De vijandige strekking van het voorstel tegen de Regering konden sommigen dezer leden niet toegeven. Voor zoover die strekking in den aanhef van het wetsvoorstel lag, kon daarin door eene verandering van redactie worden voorzien.

Het voorstel, had men gezegd, was overbodig, in zoover de bevoegdheid, daarbij aan den Koning gegeven, reeds werkelijk in de wet van den 3. April 1806 lag. Maar de meerderheid der Kamer heeft dan toch in de zitting van den 6. Mei jl. eene beslissing in eenen tegenovergestelden zin genomen, en het was dus geenszins doelloos, aan haar zoowel als aan de Regering gelegenheid te geven om zich daarover nader te verklaren.

Wilde men beweren, dat eene partiële regeling ten aanzien van het bijzonder onderwijs een hinderpaal zou worden voor het tot stand brengen der algemeene wet op het onderwijs, de zaak kon worden omgekeerd.

Eindelijk werd nog in de afdeeling, waar daarvan sprake was, de ongrondwettigheid van het voorstel tegengesproken. Die ongrondwettigheid kon dan alleen worden volgehouden, als men aannam, dat omtrent geen der talrijke onderwerpen, die volgens de gewijzigde Grondwet bij eene algemeene wet moeten worden geregeld, eene partiele wettelijke regeling mogelijk was.

*— Het orgaan der *anti-revolutionnaire* partij zegt, dat de aanneming van art. 10 en 11 der voordragt op het armbestuur een droevig bewijs levert, dat er niet genoegzaam aan de wegneming van *menig onoverkomelijk bezwaar van een aanzienlijk getal leden* gedacht wordt.

De wijze, waarop dit gezegd wordt, schijnt eene *dreigende* waarschuwing. De *anti-revolutionnaire* partij kan met hare enkele stemmen soms beslissen. We hopen echter, dat het Vaderland zelden van haar eigendunk of haren kwaden luim zal afhangen.

*— Men schrijft ons uit 's Gravenhage, 18 Mei:

„De Tweede Kamer zal zoo spoedig mogelijk beslissen of het voorstel des heeren *Groen van Prinsterer tot wijziging van bestaande verordeningen op de autorisatie van bijzondere scholen*, in beraadslaging zal worden gebragt. Men mag gelooven, dat de meerderheid hierop toestemmend zal antwoorden. De beraadslaging zelve zou dan nog in deze maand plaats hebben. Tegen Junij denkt de Kamer uiteen te gaan, om den 5 Julij weder bijeen te komen.

„Morgen geeft Z. M. op het Huis in 't Bosch de partij, waarvan onlangs in dit blad reeds melding is gemaakt. 't Getal der genoodigden bedraagt drie honderd."

— De off. van gez. 2. kl. *C. C. F. Gruelmann* is door Z. M. bevorderd tot off van gez. 1. kl. bij de zeemagt, met bepaling dat hij rang zal nemen tusschen de off. van gez. *Terbeck* en *Oudenhoven*.

:— Naar men verneemt, zal de Koninklijke familie zich in de volgende week naar het Loo begeven, om aldaar eenen geruimen tijd verblijf te houden.

— De Comm. des Konings in de prov. Zeeland heeft de Gem. besturen bij Prov.-Blad nº. 53 uitgenoodigd, om de ingezetenen in de gelegenheid te stellen tot het verstrekken van bijdragen voor een binnen Amsterdam op te rigten nationaal gedenkteeken aan het Metalen Kruis.

:— Naar men verneemt, heeft het Z. M. den Keizer van Brazilie behaagd, den heer *P. M. Netscher*, 1e luitenant bij het regement grenadiers te 's Hage, te begiftigen met de versierselen der orde van de Roos, wegens het door dien heer vervaardigde werk: *Les Hollandais au Brésil, notices historiques sur les Pays-Bas et le Brésil au XVII siècle.*

— De heer *Schildhuis*, lid van Gedep. Staten van Groningen, is namens Z. M. den Koning van Zweden en Noorwegen vereerd met de Konink. Gouden medaille, als blijk van hoogachting voor zijne door de Nederl. maats. van wetenschappen bekroonde verhandeling over de verhouding van den landbouw tot den bodem en de bevolking, waarvan een Ex. aan Z. M. was aangeboden.

— Met genoegen zien wij, dat Z. Exc. de oud-gouverneur van Suriname, de gen. majoor *R. F.* baron *van Raders* te 's Hage door de kiesvereeniging *Regt voor allen* aldaar tot kandidaat is gesteld voor het aanstaande lidmaatschap van de Tweede Kamer.

— Den 14. dezer hebben te Amsterdam 24 overgeblevene nationale garden van 1814 door een feestmaal den dag herdacht, waarop zij, na de overgave

der stad Naarden, van welke vesting zij het beleg hadden bijgewoond, in hunne haardsteden terugkeerden.

*— Uit Wijk bij Duurstede schrijft men ons, dat bij de herstemming voor een lid van den Raad dier stad, uit het tweetal, bestaande uit de heeren *Lapidoth* en *Philipsen*, met 86 tegen 64 stemmen is gekozen de heer Dr. *W. M. J. C. Lapidoth.*

— Te Soest is den 10. dezer de opziener van de Jagt en Visscherij van H. M. de Koningin moeder, *P. Deys*, tevens buitengewoon veldwachter, door 4 personen aangevallen, die hem eenige belangrijke wonden hebben toegebragt. De jongste dezer 4 had hij even te voren betrapt op het snijden van gras van eens anders grond, zonder vergunning, van welk feit hij hem toezeide aangifte te zullen doen. Reeds den 12. dezer zijn deze personen in hechtenis genomen.

*— In verband met de belangstelling, die zekerlijk de Vlaamsche aangelegenheden te meer wekken zullen, nu weldra het Nederlandsch Vlaamsch congres hier bijeenkomt, is misschien het volgende de mededeeling wel waard:

„Bij de Belgische volksvertegenwoordiging is ingekomen een adres, uitgaande van de „Vlaamsche letterkundige beweging" en vragende: 1°. dat in de Vlaamsche provinciën de administratien en handelszaken in het Vlaamsch zouden worden behandeld; 2°. dat die taal voor de regtbanken zou worden gebruikt, als de beschuldigden haar verstaan; 3°. dat er eene Vlaamsche akademie zou worden opgerigt of althans eene Vlaamsche afdeeling bij de akademie van Brussel; 4°. dat de Vlaamsche taal bij de Universiteit van Gent dezelfde voorregten zou genieten als het Fransch en dat zij in de atheneums en collegien van Staat zou worden onderwezen.

„Dezer dagen is te Gent geweest de heer *Hoffman von Fallersleben*, die thans bezig is aan het verzamelen van een bundel *wereldlijke liederen* uit de 13. en 14. eeuw. Hij sprak in 't belang der uitgave met de Belgische letterkundigen: *van Duyse*, *Blommaert*, *Snellaert*, enz. Het 10de deel zijner Horae Belgicae ziet thans het licht, zijnde eene verzameling van *geestelijke liederen* uit bovengenoemd tijdvak en opgedragen aan de heeren *Ph. Blommaert* en professor *Jonckbloet*. De heer *von Fallersleben* woont thans te Weimar en kwam juist van een reis naar de Nederlanden terug, waar hij te Amsterdam, Leyden en 's Hage eenige bibliotheken bezocht."

— De *Gron. Ct.* meldt, dat den 16 dezer weder 11 kweekelingen van het Instituut voor doofstommen aldaar, die in dit jaar deze stichting zullen verlaten, om in de maats. terug te keeren, op eene treffende wijze door den predikant *C. H. van Herwerden* tot lidmaten zijn aangenomen.

— Op den 15 dezer overleed de hoog verdienstelijke bloemen fruitschilder *H. Reekers* in den ouderdom van 38 jaren, aan eene uitteerende ziekte. Dit is een waar verlies voor de Nederlandsche schilderschool, waarvan hij een der uitstekendste leden was.
Grondw.

:— Uit 's Hage wordt ons berigt gegeven van de stoutmoedige luchtreis van den heer *Lassaigne*. Ofschoon het weder den 17 dezer zeer ongunstig was, en een felle wind uit het Zuidwesten woei, deed de luchtreiziger toch zijn ballon vullen. Van verschillende kanten werd hem het gevaar onder het oog gebragt, en zelfs de Burgemeester zocht hem te bewegen, de opstijging tot lateren meer geschikten dag uit te stellen. Omstreeks half 4 ure begaf de heer *Lassaigne* zich evenwel in zijn manden schuitje, en steeg, na eerst met moeite den schoorsteen der Gaz-fabriek gepasseerd te zijn, waartegen de wind hem dreef, pijlsnel naar de hoogte. Omstreeks kwart over 4 ure daalde hij 2 uren van 's Hage gelukkig, zonder eenig letsel, neder.

— Uit Vlissingen schrijft men, dat den 16 dezer Z. M. schooner de Schorpioen buiten dienst is gesteld, en dat de heer *d'Hanecourt*, luit. 1e kl. komm. van dien bodem, en de heeren luits. 2e kl. *v. Moorsel*, *Joncheere* en *Enslie* op non-activiteit zijn gebragt.
Hbl.

DEN HELDER 17 Mei.

Te Texel uitgezeild Anna Christina, kapt. *Joon*, naar Batavia.

TURKIJE.

KONSTANTINOPEL 8 Mei.

Het Egyptisch-Turksch eskader is met troepen in de Zwarte zee geloopen.

Namik-Pacha is tot gezant te Parijs benoemd, *Maslum-Beij* tot minister van Koophandel, *Ehmed-Pacha* tot minister van politie, en *Veli-Pacha* tot stadhouder van Kandia.

De grootvisier heeft zijne waardigheid behouden. De Sultan heeft een diner aan prins *Napoleon* gegeven.

De Fransche troepen zijn van Gallipoli naar Adrianopel vertrokken.

GRIEKENLAND.

ATHENE 10 Mei.

Eene nieuwe nota der Westelijke mogendheden, aan onze regering gezonden, vordert dat zij tot het Weener protocol zal toetreden.

DUITSCHLAND.

WEENEN 12 Mei.

Het verdrag van 20 April, tusschen Pruissen en Oostenrijk gesloten, is in te stellige bewoordingen vervat, dan dat men zich zou kunnen verontrusten over gebeurtenissen, als de aftreding van den Pruissieschen minister van oorlog *v. Bonin*. De Duitsche grootmagten hebben thans van het verdrag mededeeling gedaan aan de overige Duitsche staten, met verzoek tot toetreding. Die handeling bewijst ten volle, dat men omtrent de getrouwheid van Pruissen en Oostenrijk, in zake 't geen door het verdrag wordt vastgesteld, niet mag twijfelen. Zij waren toch geenszins gehouden tot dat verzoek, en waren volgens de Bondswetten toch verzekerd, als de oorlog daar was, dat geheel Duitschland de verdediging van het Duitsche grondgebied zou op zich nemen. Maar zij hebben hun eerbied willen toonen voor de souvereiniteit van elk der Duitsche staten, zij hebben den Duitschen Bond in de gelegenheid willen stellen de plaats als gemeen-mogendheid in Europa in te nemen, die hem toekomt. Men twijfelt niet, of elke Duitsche staat zal dit waarderen, en de eensgezindheid van Duitschland zal ook hier weder blijken.

WEENEN 17 Mei.

Het budget, thans bekend gemaakt, geeft een deficit van 56 millioen guldens.

— 5 pCt. 85¹/₄; L. 1851. 5 pCt. 105; bank 1210.

BERLIJN 16 Mei.

De weifeling, die men in de houding van Pruissen opmerkt, getuigt er zeer van, dat hoe Oostenrijk ook gezind schijnt, eene ernstiger houding aan te nemen, onze regering lang nog zal tegenstribbelen. Mogt echter het Weenerkabinet voortgaan op den ingeslagen weg, 't geen eenigzins te vermoeden is uit de wapening, die het weder heeft bevolen, dan houdt men het er hier toch voor, dat Pruissen niet terug zal kunnen blijven.

Wat gemeld is omtrent eene nota van Oostenrijk aan Rusland, om de Donau-vorstendommen te ontruimen, men vermeent hier, dat bij het verdrag van 20 April bepaald is, dat op nieuw dat verzoek aan Rusland zou gedaan worden. Mogt Rusland niet aan den eisch voldoen, 't geen bijna zeker is, dan zouden Pruissen en Oostenrijk gemeenschappelijk handelen, dat is, ze zouden elkaar wederkeerig bijstaan, als een van beiden noodig oordeelde in den strijd zich te voegen. Wanneer Oostenrijk dan in Walachije trok, zou Pruissen Silesië en Galicië bezetten. Trok Rusland tegen de Balkan linie op, dan moest Pruissen de Russiesche grenzen meer naderen.

De *Voss. Zeit.* zegt, dat het verdrag het voortdurend bezet houden van de Donauvorstendommen door Rusland voor Duitschland gevaarlijk acht. De Duitsche magten stellen vast dat de vrijheden, aan de Christenen door den Sultan verleend, genoegzamen grond geven, om de Russen te noopen de Donauvorstendommen te ontruimen, en dat zij Rusland daartoe bepaaldelijk moeten uitnoodigen. — Geeft Rusland geen gehoor, zoo beweert het blad, en hierin verschilt het met het hierboven reeds gezegde, dan zal elk der partijen doen, wat haar geschikt voorkomt. De eensgezindheid van handelen tusschen Oostenrijk en Pruissen zou dán eerst volkomen worden, als eene der beide magten in hare bezittingen werd bedreigd. De offensieve handeling van beiden zou volgen, als de Donauvorstendommen bepaald werden ingelijfd, of als het Russiesche leger den Balkan overtrok.

HAMBURG 16 Mei.

Van de Fransche vloot zijn in de laatste dagen geene berigten ontvangen.

In de Oostzee hebben hevige stormen gewoed. Tot dus verre weet men niet, dat de Engelsche vloot aanmerkelijke schade heeft geleden. Integendeel moeten de avarijen slechts van weinig belang zijn. Een Zweedsch stoomschip, de Swinska Lejonet, is in de haven van IJstadt verongelukt.

De Engelsche kruisers visiteren met de meeste zorg alle koopvaardijschepen, die zij ontmoeten.

Het Zweedsche constitutioneele comité houdt zijne beschuldiging tegen eenige der ministers en staatsraden vol. De prokureur generaal heeft daarop zijn requisitoir aan het Hooge geregtshof gezonden, dat reeds over de zaak zitting heeft gehouden.

Daar de invoer van artikelen in Rusland thans zoozeer bemoeijelijkt is, heeft de Russiesche regering de invoerregten op verschillende waren verminderd, o. a. dat op de suiker.

— Uit Helsingsfors schrijft men, dat de werkzaamheden tot wederopbouw van de vóór 2 jaren afgebrande stad Wasa, aan de Quarken zeeëngte, die den Bothnischen zeeboezem met de Bothnische zee vereenigt, onverwachts, op hooger bevel, zijn gestaakt. De stad zal op verderen afstand van de kust opgebouwd worden.

— Uit Nyborg schrijft men van den 17 Mei:

De Fransche vloot is heden morgen bij Refsnaes aan de westelijke punt van Seeland, gezien.

ENGELAND.

LONDEN 17 Mei.

De wet, die het onderzoek der kloosters heeft vastgesteld, was de aanleiding tot de groote *meeting*, die te Dublijn is gehouden. Nadat er met moeite de orde was gehandhaafd, heeft de vergadering aangenomen, dat het Roomsch Kath. Ierland zijn hoop stelde in de pogingen van de partij, die besloten heeft tegen elken prijs de godsdienst en burgerlijke vrijheid in het Parlement te verdedigen.

— De *Leeds Times* meldt, dat door de regering bestellingen zijn gedaan van driekante kogels met eene lange punt, die men meent te gebruiken tegen de vestingwerken.

— De *Morn. Chron.* zegt, dat de bezetting van Griekenland door Fransche troepen slechts ten doel heeft Griekenland van 't rooversbedrijf te weerhouden, omdat men aan een kleinen staat, welker daarstelling zooveel moeite gekost heeft, niet den oorlog kan verklaren. Men zal alzoo de bron sluiten, waaruit de Grieksche insurgenten alleen kunnen putten, en tevens een geschikt depot hebben voor de reserve van het leger der verbondenen.

— Gec. 88⁵/₈ à ³/₄; Bank. 204; Holl. 2¹/₂ pCt. 59¹/₂ à 59; 4¹/₂ pCt. 87³/₄, ¹/₄ à ³/₄; Sard. 5 pCt. 82; Sp. 18⁵/₈.

FRANKRIJK.

PARIJS 17 Mei.

Op de beurs blijft men veel vertrouwend; vooral verheugt men er zich over de maatregelen, die Oostenrijk neemt en over de bijeenroeping van zijne krijgsmagt, die zeker niet tegen Engeland en Frankrijk gerigt is. Daarom gaan sommigen toch wel wat spoedig, want ofschoon de wapening van Oostenrijk dreigend is voor Rusland, is er tusschen eene dreigende houding en den oorlog nog groot verschil. Men kan echter niet ontkennen, dat de betrekking tusschen oude bondgenooten als Rusland en Oostenrijk tegenwoordig al verre van vriendschappelijk is. — Ook Denemarken en Zweden zijn zeer lieftallig jegens Engeland en Frankrijk; maar ook hier maken sommigen zich reeds te vrolijk, met den indruk, die de hoop op Finland op de Zweedsche regering kan maken.

In onze arsenalen blijft men voortdurend druk werken. Er heerscht niet minder levendigheid, dan voor het vertrek der eerste expeditie. Er blijkt uit, dat Frankrijk alles inspant, om den oorlog met kracht te voeren.

— Berigten door het *J. de Const.* omtrent het verblijf van prins *Napoleon* te Konstantinopel melden o. a., dat de Sultan den brigade generaal *Tefik-Pacha* ter dienste van den prins heeft gesteld. Tweemaal daags wordt van het paleis des Sultans een-

voorraad spijzen voor de tafel des prinsen gezonden. Den 4 heeft de prins de bazars bezocht; den 6 dacht hij de moskeeën in oogenschouw te nemen. Behalve de in het paleis van den prins aanwezige paarden, heeft de Sultan al zijne eigene paarden en vaartuigen ter beschikking gesteld van zijn gast.

De *Patrie* meldt uit Gallipoli, dat generaal *Bosquet* er teruggekeerd is van het oorlogstooneel. Hij geeft de beste getuigenis van de houding van den opperbevelhebber *Omer Pacha*, die aan de troepen onder zijne bevelen een groot vertrouwen inboezemt. De Turksche soldaat is vol geestdrift en goeden wil, men kan op hem vertrouwen. — De verdediging van Schumla is in de beste orde; de plaats is goed geproviandeerd en kan tegen een overmagtigen vijand stand houden. De ruiterij doet er verkenningen tot aan den Donau. — De toestand van de Fransche troepen te Gallipoli is zeer voldoende; de staat van gezondheid is goed.

De *Presse* berigt, dat graaf *Gricourt*, kamerheer des Keizers, van Konstantinopel met eene bijzondere zending naar *Omer-Pacha* is belast. Graaf *Branicki* en generaal *Prim* zouden met een talrijk gevolg ook naar Schumla op weg gaan. — De Fransche regering wil in Turkije 2,000 paarden voor hare ruiterij aankoopen. De Turksche leveranciers zijn echter zeer langzaam, en men wil Fransche officiers tot den aankoop naar Azie zenden. Van de eerste levering heeft men de meesten moeten afkeuren. Om de paarden van de Bachi-Boujouks te nemen, daartoe wacht men nog op de komst van maarschalk *de St. Arnaud*.

— 3 pCt. 67,40; $4^1/_2$ pCt. 94,20; Bank 2810; Oost. 80; Sp. $34^3/_4$; uitgest. $18^1/_2$.

Zitting van de Tweede Kamer der Staten-Generaal.

In de zitting van de Tweede Kamer der Staten-Generaal van gister is ingekomen eene overeenkomst gesloten tusschen Nederland en Zweden en Noorwegen tot wederkeerige uitlevering van boosdoeners, welke ten fine van onderzoek gesteld is in handen eener commissie van vijf leden, bestaande uit de heeren: *Blaupot ten Cate*, *Donker*, *de Brauw*, *Schuurbeque Boeije* en *Storm*.

De algemeene beraadslaging over het IIde hoofdstuk van het wets-ontwerp tot regeling van het armbestuur: „Van de ondersteuning der armen en het domicilie van onderstand" zijn voortgezet en nadat de heeren *Schimmelpeuninck van der Oije*, *Dirks*, *Blaupot ten Cate*, *Ter Bruggen*, *Hugenholtz*, *Sleeswijk Vening*, *de Brauw*, *van Lennep*, *van der Brugghen*, *Wintgens*, *Mackay*, *Sloet tot Oldhuis*, *van Nispen van Sevenaer*, *Groen van Prinsterer*, en de Minister van Binnenlandsche zaken het woord hadden gevoerd, gesloten.

Art. 20 is zonder beraadslaging en zonder hoofdelijke stemming goedgekeurd.

Op art. 21 luidende: „Geen burgerlijk armbestuur mag onderstand verleenen dan na zich, voor zooveel mogelijk, te hebben verzekerd dat zij dien niet van kerkelijke of bijzondere instellingen van weldadigheid kunnen erlangen, en dat slechts bij volstrekte onvermijdelijkheid" zijn drie amendementen voorgesteld.

Een van den heer *Elout van Soeterwoude*, daartoe strekkende om achter de woorden *armen dan*, te voegen *in buitengewone gevallen*, *tijdelijk*.

Het tweede van den heer *van Deinse*, die uit het artikel het woord *kunnen* wenschte weggenomen te zien.

Het derde van den heer *Sander*, dat diende om achter het woord *weldadigheid* in te voegen *ten gevolge van hunne reglementen*, welke beide laatste in den loop der beraadslagingen door de voorstellers zijn ingetrokken.

Het eerste amendement werd met 49 tegen 14 stemmen verworpen en art. 21 zelf, onveranderd, zonder hoofdelijke stemming goedgekeurd.

Daarna werden artikel 22, na eene korte woordenwisseling tusschen de heeren *van Goltstein*, *van Nispen van Sevenaer* en den Minister van Binnenlandsche zaken, en de artikelen 23 en 24 zonder beraadslaging, alle zonder hoofdelijke stemming aangenomen.

De heer *Elout van Soeterwoude*, die een amendement had voorgesteld op art. 25, heeft dit, na de verwerping zijner wijziging op art. 21, ingetrokken, waarna dit artikel zonder verandering met 46 tegen 17 stemmen aangenomen is.

Na de goedkeuring zonder hoofdelijke stemming van artikel 26 zijn de beraadslagingen aangevangen over de 2de afdeeling van het IIde hoofdstuk, luidende: „Van de plaats waar de arme domicilie van onderstand heeft."

Die beraadslagingen zullen heden ten 11 ure worden voortgezet.

WAARNEMINGEN, gedaan op het Koninklijk Nederl. Meteorologisch Observatorium te Utrecht. (*Zonnenburg.*)

Mei.	Uren.	Windrigting.	kr.	Barom. bij 0°	Ther. F	Afwijk. d. temp.	Vochtigh.	Gev. regen	Aanmerkingen.
18	2	nno.	1	762,61	54 1	— 8.3	0,90	0.1	Betrokken.
	10	n.	2	65,26	47,5		79	0.3	Idem.
19	8	no.	1	67,02	52,7		50	0	Bewolkt.

PRIJZEN DER EFFECTEN.
AMSTERDAM 18 Mei 1854.

OMSCHRIJVING.			volgens de Societ. tot nut des Obligatie-Handels. van	tot	gehl.
NEDERLAND.					
Werkel. Schuld. . . .	$2^1/_2$	pCt.	$57^1/_8$	$57^1/_2$	$57^1/_2$
dito dito	3	„	$67^3/_8$	68	$67^{15}/_{16}$
dito dito	4	„	$84^7/_8$	85 [illegible]/16	$85^3/_{16}$
Aand. Rhijn-Spoorweg	$4^1/_2$	„	56		
RUSLAND.					
Oblig. bij *Hope en Co*	5	„	$97^1/_8$	$97^1/_2$	$97^1/_4$
Obligat. 1828 en 1829	5	„	96	$96^1/_4$	96
dito Adm. te Lond.	$4^1/_2$	„	$79^1/_8$	$79^3/_8$	$79^1/_8$
Inschr. in Assign. . .	6	„	57		
SPANJE.					
Obligatien	1	„	$18^1/_{16}$	$18^1/_4$	$18^1/_4$
dito	3	„	$37^5/_8$		
Binnenl. Schuld	3	„	$83^7/_8$	$34^3/_{16}$	$34^3/_{16}$
Amortisable, ...			3 [illegible]/16	$5^7/_8$	
Bewijzen Coupons			$3^3/_4$	$3^{13}/_{16}$	
OOSTENRIJK.					
Oblig. bij *Goll en Co.*	4	pCt.	$54^1/_2$	$54^5/_8$	
Oblig. Metaliek	5	pCt.	$58^1/_2$	$58^7/_8$	$58^7/_8$
dito dito N.	5	„	$72^1/_2$	72 [illegible]/4	72^5 [illegible]
dito dito La B.	5	„	$72^1/_2$	$72^3/_4$	$72^5/_8$
dito dito	$2^1/_2$	„	$29^{11}/_{16}$	30	
BELGIE.					
Certific. bij *Rotschild*	$2^1/_2$	„	45	$46^1/_8$	$46^1/_8$
PORTUGAL.					
Obligatiën.	3	pCt.	33	$33^1/_{16}$	$33^1/_4$
AMERIKA.					
Peru, Geldleening 1854	$4^1/_2$	pCt.	60	$60^1/_2$	$60^3/_4$
Grenada, Oblig. . . .	$2^1/_2$	„	$15^5/_{16}$	$15^1/_2$	
Mexico, Obl. 1851 £ 100	3	„	$22^7/_{16}$	22 [illegible]/4	$22^3/_4$
Noord-Amerik Am. Bank-act.			$3^1/_4$	$3^5/_{16}$	

Utrecht, bij L. E. BOSCH en Comp.